

STATSBUDSJETTET 2019

OPPSUMMERING AV STORTINGETS BEHANDLING

Til: NTOs styre

Dato: 12.12.2018

Vi viser til styremøtet 3. desember melding 31/18 statsbudsjettet 2019. Familie- og kulturkomiteen avga **Innst. 14 S (2018-2019)** 4. desember, og Stortinget behandlet budsjettet i plenum 10. desember, jf. referat: **Stortinget 10.12.2018. Sak nr. 1**

Vi oppsummerer her endringer under kapittel 323 *Musikk og scenekunst*, samt andre områder som NTO omtaler i foreningens **høringsuttalelse til regjeringens budsjettforelegg 2019**.

I tillegg har vi trukket frem noen mindretallsmerknader fra komiteens innstilling som er interessante for bransjen. Vi viser særlig til merknader om avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) som henter tall og formuleringer direkte fra NTOs høringsuttalelse til statsbudsjettet. Likeså er etterlysningen av en evaluering av gaveforsterkningsordningen, samt en reversering av kuttene til kulturformål over Utenriksdepartementets budsjett i tråd med NTOs uttalelse.

ENDRINGER ETTER BUDSJETTFORLIKET OG STORTINGETS BEHANDLING

Rammesum

Vedtatt netto utgiftsramme for rammeområde 3 *Kultur* kr 15 644 548 000. Dette er kr 7 084 000 mer enn regjeringens forslag (jf. Gul bok), og innebærer en nominell økning på kr 839 798 000 kroner fra 2018. Rammeområde 3 omfatter følgende programkategorier: Frivillighets-, kultur- og medieformål og den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn over Kulturdepartementets budsjett, samt Riksantikvaren og Norsk kulturminnefond over Klima- og miljødepartementets budsjett.

Skuespiller- og danseralliansen

Skuespiller- og danseralliansen styrkes med 2 millioner kroner.

Produksjonstilskuddet

Produksjonstilskuddet (pressestøtten) økes med fem millioner ift. regjeringens budsjettforelegg (Prop. 1 S (2018-2019)). Det betyr at det opprinnelige realkuttet på ca. 7 millioner kroner (pga. manglende lønns- og priskompensasjon) reduseres til ca. 2 millioner kroner.

Vurdere opprettelse av kringkastingskor

Med henvisning til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og KrF er følgende forslag vedtatt:

«Stortinget ber regjeringen vurdere opprettelsen av et profesjonelt kringkastingskor i tilknytning til NRK som etter modell fra Kringkastingsorkesteret skal ha institusjonelle forutsetninger til å drive stabil kunstnerisk virksomhet på høyt nivå.»

Tabell 1: Vedtatt budsjett ift. regjeringens forslag i Prop 1 S (2018-2019)

Oversikten viser endringer under kap 323 *Musikk og scenekunst*, samt under utvalgte kapitler/poster som er relevante for bransjen.

	Regjeringens budsjettforelegg (Prop.1 S (2018-2019))	Vedtatt budsjett 2019
Kap 323 Musikk og scenekunst		
Post 78		
Skuespiller- og danseralliansen	19 860 000	21 860 000
		(+ 2 000 000)
Kirkemusikksenter Nord		
		(+ 500 000)
Post 73		
OscarsborgOperaen	2 575 000	4 075 000
		(+ 1 500 000)
Kap 335 Medieformål		
Post 71 Produksjonstilskudd	313 000 000	318 000 000
		(+ 5 000 000)

MINDRETALLSMERKNADER

ABE-reformen

Post 70 Nasjonale institusjoner

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de nasjonale institusjonene gjennom flere år har fått østehøvelkutt gjennom regjeringens ABE-kutt. Dette er institusjoner som allerede driver svært effektivt, og når de nå får ytterligere kutt går det ut over kvaliteten i tjenesten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett, der det er foreslått en økning på 40 mill. kroner ut over regjeringens forslag til budsjett.

Dette medlem viser til at sterke institusjoner opprettholder et nyskapende og kreativt kulturliv og sikrer tilgang til kultur av høy kvalitet for flere. I løpet av de siste 5 årene har institusjonene hatt en realnedgang i inntekter tilsvarende 70 mill. kroner, noe som går ut over kulturtilbudet. Dette medlem viser til at når institusjonene får stadig nye østehøvelkutt som en konsekvens av ABE-reformen, går det ut over kvalitet og innhold. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det til sammen er satt av 65 mill. kroner til institusjonene.

Post 71 Region- /landsdelsinstitusjoner

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti peker på at også region- og landsdelsinstitusjonene de siste årene har merket effekten av østehøvelkutt i driftsbudsjettene. Dette

medlem viser derfor til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett, der det er satt av 15 mill. kroner mer enn i regjeringens forslag til budsjett, til fordeling til institusjonene under posten.

Enkeltvirksomheter

Tabell 2: Foreslåtte økninger til NTO-medlemmer i partienes alternative budsjett utover regjeringens forslag i Prop 1 S (2018-2019)

	AP	SV	SP	KrF
Scenekunstbruket	15 000 000			
Skuespiller- og danseralliansen	10 000 000	5 000 000	2 000 000	2 800 000
Carte Blanche	5 000 000			
Turnéteatret i Trøndelag	5 000 000			
Teaterhuset Avant Garden		1 000 000		
Scenekunst Østfold	3 000 000 (etablering av regionteater)	5 000 000		
Det samiske nasjonalteatret Beaivvas	10 000 000 (nytt bygg)	8 00 000		
Det Norske Blåseensemblet		3 000 000		

Ny støtteordning for fri dans og scenekunst

Post 74 (Ny) Støtteordning for fri dans og scenekunst

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at en rekke grupper innen både teater og dans i det frie scenekunstheltet mister eller står i fare for å miste nødvendig økonomisk støtte. Etter ekstraordinær tildeling fra Kulturrådet i år, i påvente av nye retningslinjer for basisordningen, er det fortsatt kompanier det ikke er funnet løsning for, som Studium Actoris og Stella Polaris. Dette er viderekommende grupper og kompanier som er unike og viktige tilbud ikke bare i sine regioner eller nasjonalt, men også internasjonalt.

Derfor viser komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å opprette en ny post hvor det bevilges 10 mill. kroner til langsiktig driftstøtte til viderekomne grupper, som skal utvikles sammen med feltet.

Forslaget kan sees i sammenheng med diskusjonene om basisordningen under Kulturrådet og Danse- og teatersentrums forslag om å opprette en egen tilskuddsordning på statsbudsjettet for «nasjonale kompanier». NTO argumenterte mot en slik ordning og foreslo alternative løsninger for å sikre kompaniene mer forutsigbare rammevilkår, jf. **NTOs kommentar.**

I statsbudsjettet for 2019 ble Kulturfondet styrket med syv millioner for «å ivareta etablerte kompanier med en kombinasjon av høy kunstnerisk kvalitet, lang erfaring, internasjonalt nedslagsfelt og høy etterspørsel». Kulturrådet fordelte midlene før budsjettet var vedtatt, og rådet valgte å gi videre støtte til Jo Strømgren Kompani og Verdensteatret, selv om de har vært på ordningen i tolv år, som er hovedregelen for hvor lenge man kan motta basisfinansieringsstøtte, i påvente av nye retningslinjer for basisordningen.

Måten de ekstra midlene ble gjort tilgjengelig på er av fagutvalgene og deler av feltet oppfattet som en utilbørlig politisering av tildelingsprosessen i strid med prinsippet om armlengdes avstand, jf. bl.a. **åpent brev fra fagutvalgene til rådet.**

Norsk kulturfond

Både AP, SP og SV foreslår økte bevilgninger til Kulturfondet fordelt på fagområder og tilskuddsordninger. SV foreslår også en øremerket avsetning til kunstkritikk.

De tre partiene viser også til at driftstilskudd til interesseorganisasjoner ikke bør ligge i fondet, men finansieres over annet kapittel/post.

Kunstnerformål

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at lønnsgapet mellom kunst- og kulturarbeidere og andre yrkesgrupper er økende. Skal vi ha et samfunn med et bredt og mangfoldig kulturliv, må det være mulig å leve som kunstner. Uten noen til å produsere kunsten vil kulturlivet stagnere.

Disse medlemmer peker derfor på behovet for å styrke og utvide eksisterende honorar- og stipendordninger og samtidig etablere nye ordninger.

Alle de tre partiene foreslår å styrke stipendordningene i sine alternative budsjett.

Gaveforsterkningsordningen

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen fra og med inneværende år har overført post 85 til spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS, og samtidig foretatt en betydelig økning av bevilgningen til 93 mill. kroner for 2018. Disse medlemmer viser videre til at regjeringens svar på spørsmål nr. 247 fra finanskomiteen bekrefter at ordningen bidrar til en betydelig skjevfordeling over landet, der eksempelvis Finnmark er uten bevilgning, mens Oslo får 26 mill. kroner. Dessuten at støtten nå er det tredje største av formålene innen kultur, og eksempelvis nær dobbelt så stort som bevilgningen til kulturbygg. Disse medlemmer foreslår at formålet «Kulturkort for ungdom» tas inn som nytt formål under fordeling av spillemidler til kulturformål i 2019 med 40 mill. kroner, og at formålet «Gaveforsterkningsordningen» reduseres tilsvarende.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det har blitt bevilget 238 mill. kroner gjennom gaveforsterkningsordningen siden den ble innført. Disse medlemmer viser videre til at 60 pst. av givene er stiftelser med formål om å donere penger til slike formål. Dette viser at det i mindre grad er blitt tilført nye givere. Videre viser disse medlemmer til at kun 5 pst. av tildelingene har gått til tiltak eller virksomheter i de tre nordligste fylkene.

På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en ekstern evaluering av gaveforsterkningsordningen og komme tilbake til Stortinget på egnet vis.»

Forsvarets musikk

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at intensjonen i stortingsvedtaket om Forsvarets langtidsplan, jf. Innst. 62 S (2016–2017), der det ble bestemt å videreføre Forsvarets musikkorps (FMUS) i uendret form, men å se på organiseringen av administrative ressurser, står fast. Det var 180 årsverk i FMUS da langtidsplanen ble vedtatt, i tillegg ble fem administrative stillinger finansiert utenfor årsverksrammen.

Disse medlemmer viser til tilbakemeldinger på høringen om statsbudsjettet, hvor det ble påpekt at Forsvarets musikk fra 1. august i år mistet åtte musikerstillinger og fire dirigentstillinger. Disse

medlemmer mener at den reduksjonen som Forsvaret har gjennomført, ikke er i tråd med Stortingets vedtak, og ber regjeringen sørge for at disse stillingene legges inn i budsjettet igjen.

Disse medlemmer merker seg at de faktiske bevilgningene til Forvarets musikk i stor grad er avhengig av interne disponeringer utført av Forsvarssjefen. Dette gir usikkerhet for korpseens drift, og disse medlemmer ønsker derfor at de faktiske bevilgningene til korpseene skal fremkomme av regjeringens budsjettproposisjon.

Disse medlemmer vil også be om at regjeringen utreder en ny modell for organisering og finansiering av Forsvarets musikk, en modell der både Forsvarets behov ivaretas, men også de allmennkulturelle formålene og kulturforvaltningsperspektivet.

Alle de tre partiene foreslår økte bevilgninger til Forvarets musikk ift regjeringens forslag, primært over Forsvarsdepartementets budsjett.

Kulturformål over Utenriksdepartementets budsjett

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at proposisjonen ikke oppgir eksplisitte sammenliknbare tall for bevilgningene på inneværende budsjett, men disse medlemmer merker seg at proposisjonen gjengir et bevilgningsbeløp fra saldert budsjett for 2018 til kap. 115 Norgesfremme, kultur og informasjonsmål på 66,8 mill. kroner. Disse medlemmer registrerer at den foreslåtte bevilgningen til norgesfremme for 2019 altså må være å forstå som en betydelig reduksjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at utenriktjenestens innsats innen norgesfremme, kultur- og informasjonsformål og næringsfremme til sammen utgjør et viktig og samtidig forholdsvis kostnadseffektivt internasjonalt fotavtrykk for Norge. Disse medlemmer beklager både signaleffekten og usikkerheten skapt av regjeringens stadige forslag om å kutte i støtten til disse formålene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at støtten til kultur og næringsfremme har vært kuttet over tid, og er kritisk til dette. Dette medlem viser til at flere høringsinstanser har advart om at dette vil ha svært negativ effekt på mulighetene for å drive eksportarbeid og å sikre internasjonalt kultursamarbeid og vil svekke satsingen på kulturnæringer.

Tabell 3: Foreslåtte økninger i partienes alternative budsjett utover regjeringens forslag i Prop 1 S (2018-2019)

	Kap 115 Norgesfremme
AP	20 000 000
SV	15 000 000
SP	15 000 000
KrF	15 000 000